

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 422/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátskou kanceláriou GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Dočár, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 7/2009 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 7/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Súčasne žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie, v ktorom mala sťažovateľka procesné postavenie žalovanej, sa začalo 16. januára 2009 na základe žaloby žalobcov v 1. až 3. rade o určenie, že tam bližšie konkretizované nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi.

3. O žalobe žalobcov rozhodol okresný súd (v poradí piatym) rozsudkom č. k. 2 C 7/2009-464 z 28. septembra 2017, ktorý Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania sťažovateľky zmenil rozsudkom č. k. 8 Co 68/2018 z 11. októbra 2019 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a sťažovateľke priznal proti žalobcom v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov konania. O výške trov konania rozhodol následne vyšší súdny úradník uznesením

č. k. 2 C 7/2009-549 zo 6. novembra 2020, proti ktorému podala sťažovateľka sťažnosť podľa § 239 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namieta neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá viac ako 11 rokov. Prietahy v konaní boli podľa názoru sťažovateľky spôsobené tým, že okresný súd nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu vyslovený v jeho zrušujúcich uzneseniach a opakovane vydával „nezákonné“ meritórne rozhodnutia. Sťažovateľka sa so sťažnosťou na prietahy obrátila aj na predsedu okresného súdu, ktorý vo vyjadrení č. k. 1 SprS 390/2020 z 13. novembra 2020 uznal, že konanie bolo poznačené prietahmi, no zároveň konštatoval, že k zjednaniu nápravy v danom prípade došlo rozhodnutím o výške trov konania. S uvedeným tvrdením sťažovateľka nesúhlasí, pretože namietané konanie nebolo v čase podania ústavnej sťažnosti ukončené, keďže o jej sťažnosti podanej proti rozhodnutiu o výške trov konania okresný súd právoplatne nerozhodol.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o žalobe žalobcov o určenie, že bližšie špecifikované nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi.

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

7. Ústavný súd stabilne judikuje, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby súd alebo štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

8. Zo zistení ústavného súdu a z obsahu samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti bolo namietané konanie vo veci samej vrátane nároku na náhradu trov konania právoplatne skončené (rozsudok okresného súdu č. k. 2 C 7/2009-464 z 28. septembra 2017 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 68/2018 z 11. októbra 2019 nadobudol právoplatnosť 15. októbra 2019, pozn.) a taktiež bolo (hoci neprávoplatne) rozhodnuté aj o výške

trov konania. Napadnuté konanie teda prebiehalo už len vo fáze rozhodovania o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania (§ 239 a nasl. CSP).

9. Ústavný súd síce musí súhlasiť s tvrdením sťažovateľky, že dĺžka namietaného konania o merite veci (takmer 11 rokov) bola skutočne extrémna a ústavne neakceptovateľná, a to najmä z dôvodu neefektívnej, resp. nesústredenej činnosti okresného súdu (napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08), ktorý vo veci samej rozhodoval celkovo päťkrát, čo nemožno vnímať inak než závažné pochybenie v jeho rozhodovacej činnosti, avšak ako už bolo uvedené, ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v štádiu rozhodovania okresného súdu o sťažnosti sťažovateľky nasmerovanej proti rozhodnutiu o výške trov konania. Sťažovateľka teda mala dostatočný časový priestor domáhať sa ochrany svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru oveľa skôr, a to v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo.

10. V prípade sťažovateľky tak prichádza v rámci predbežného prerokovania jej ústavnej sťažnosti do úvahy výlučne posúdenie postupu okresného súdu pri rozhodovaní o výške trov konania, čím je zároveň vymedzený predmet prieskumu ústavného súdu. Pozornosti ústavného súdu pritom neuniklo, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky predostretá v ústavnej sťažnosti sa netýka vzniku priet'ahov v období po právoplatnom vyriešení merita sporu, ale je namierená len proti postupu okresného súdu, pokiaľ ide o konanie vo veci samej.

11. Podľa § 262 CSP prebieha rozhodovanie o trovách konania v dvoch fázach, a to tak, že najskôr sudca v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne o nároku na náhradu trov konania, a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súdny úradník samostatným rozhodnutím.

11.1. V namietanom konaní bola v čase, keď sa sťažovateľka obrátila na ústavný súd, tzv. „prvá fáza“ rozhodovania o náhrade trov ukončená vydaním rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) s právoplatnosťou 15. októbra 2019 (bod 8). Následne okresný súd uznesením č. k. 2 C 7/2009-464 zo 6. novembra 2020 rozhodol o výške trov konania, proti ktorému podala sťažovateľka sťažnosť. Napriek tomu, že okresný súd potreboval na rozhodnutie o výške trov konania približne 13 mesiacov, čo možno hodnotiť ako určitý priet'ah v konaní, zohľadňujúc však povahu veci, o ktorej okresný súd rozhodoval (výška náhrady trov konania, pozn.), táto nečinnosť nedosahuje podľa názoru ústavného súdu takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by mu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky (obdobne napr. II. ÚS 357/2021). Nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má totiž nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08).

11.2. Navyše, podľa zistení ústavného súdu sudca okresného súdu rozhodol o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka veľmi promptne, a to uznesením č. k. 2 C 7/2009-556 z 18. januára 2021, teda aj túto „druhú“ fázu konania týkajúcu sa sporu o výške trov je potrebné považovať za súladnú so základným právom sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

12. V tejto súvislosti ústavný súd, prihliadajúc súčasne na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11), ktorým Európsky súd pre ľudské práva okrem iného

konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote, považuje za preukázané, že postup okresného súdu sa v napadnutom konaní v etape týkajúcej sa rozhodovania o výške trov nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo, čo sa týka ich intenzity, možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

14. Keďže ústavná s'ťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších požiadavkách s'ťažovateľky stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu